

de Minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
30 november 2022

Ons kenmerk
4265234

Bijlagen
1

nota

Opvolgingsrapport OESO WGB

Bijlage(n)

- Opvolgingsrapport OESO Anti-corruptiewerkgroep Nederland

1. Aanleiding

Op 5 november 2020 heeft de anti-corruptiewerkgroep van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (de Anti-corruptiewerkgroep) een evaluatierapport over Nederland uitgebracht. In dit rapport worden de Nederlandse inspanningen op anti-corruptie gebied geëvalueerd. De evaluatie ziet specifiek op de detectie en handhaving van buitenlandse omkoping en de aansprakelijkheid van rechtspersonen voor buitenlandse omkoping. Verder focust de evaluatie op diverse andere maatregelen betreffende de implementatie van het OESO Anti-omkopingsverdrag en nog openstaande onderwerpen uit eerdere evaluaties.

In oktober 2022 heeft de Anti-corruptiewerkgroep een beoordelingsrapport vastgesteld over de stand van zaken van de opvolging die Nederland aan de aanbevelingen uit november 2020 heeft gegeven. Dit Rapport dient inclusief beleidsreactie aan de Tweede Kamer te worden aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met het verzenden van het bijgesloten Rapport, inclusief de door Nederland verstrekte voortgangsinformatie, en de beleidsreactie hierop aan de Tweede Kamer, mede namens de ministers van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

3. Kernpunten

- Conform uw toezegging in de Kamerbrief van 17 juni 2022 betreffende de evaluatie door de Anti-corruptiewerkgroep, biedt u hierbij de Kamer het uiteindelijke beoordelingsrapport van de Anti-corruptiewerkgroep aan.¹
- De voortgangsbrief van 17 juni 2022 is geagendeerd voor het Commissiedebat Criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde criminaliteit van 10 november 2022.
- De Anti-corruptiewerkgroep heeft in 2020 25 aanbevelingen gedaan en concludeert dat hiervan inmiddels acht aanbevelingen volledig, elf aanbevelingen gedeeltelijk en zes aanbevelingen niet zijn opgevolgd.

¹ Kamerstukken II 2021/22, 29911, nr. 354.

- Nederland dient over een beperkt aantal aanbevelingen in oktober 2023 opnieuw aan de Anti-corruptiewerkgroep te rapporteren. Ook voor de overige aanbevelingen geldt dat Nederland zich zal blijven inzetten om tot volledige opvolging te komen, tenzij anders aangegeven in de Kamerbrief, de input die Nederland aan de Anti-corruptiewerkgroep heeft toegezonden of deze nota. In deze nota worden uitsluitend de aanbevelingen die door de Anti-corruptiewerkgroep als niet opgevolgd zijn beoordeeld toegelicht, tenzij anders aangegeven. De maatregelen die zijn getroffen ten aanzien van overige aanbevelingen staan omschreven in de annex bij het rapport.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding

Datum
30 november 2022

Ons kenmerk
4265234

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Nederland is partij bij het OESO Anti-omkopingsverdrag. De Anti-corruptiewerkgroep monitort de implementatie en de handhaving van dit Verdrag en gerelateerde instrumenten.

4.2 Krachtenveld

Voor het leveren van input aan de Anti-corruptiewerkgroep is afgestemd met DGO, DWJZ, DSK, AIRS, BZ, BZK, EZK, het OM, FIOD, FIU-NL, het Huis voor Klokkenluiders, OMCarib en de Rijksrecherche.

4.3 Implementatie van de aanbevelingen

- De Anti-corruptiewerkgroep geeft aan dat zij zich zorgen maakt over het lage niveau van strafrechtelijke handhaving tegen buitenlandse omkoping in Nederland en de capaciteit van het OM. Hoewel het aantal zaken tot op heden inderdaad beperkt is, blijft de opsporing van buitenlandse omkoping een speerpunt van het OM. Daarnaast heeft het kabinet eerder structureel extra budget aan het OM toegekend (circa EUR 100 miljoen, inclusief extra middelen voor ondermijning) en is het OM in 2021 gestart met het in drie jaar laten instromen en opleiden van 250 extra officieren van justitie.

- Aanbeveling 2(a) (*het implementeren van de EU Klokkenluidersrichtlijn en de resultaten van de evaluatie van de Wet Huis voor Klokkenluiders*): dit betreft het beleidsterrein van BZK. Het implementatievoorstel ligt op dit moment voor bij de Tweede Kamer. In dit wetsvoorstel zijn ook wijzigingen meegenomen die voortvloeien uit de evaluatie van de Wet Huis voor klokkenluiders (uit 2020). Voor de overige onderwerpen uit de evaluatie zal een tweede wetsvoorstel worden opgesteld of zijn deze aanbevelingen al in uitvoering.²

- Aanbeveling 3 (*het opstellen van beleid en richtlijnen voor zelfmelden en de eventuele invloed hiervan op de strafmaat*): de Vrije Universiteit levert in opdracht van het WODC eind 2022 een onderzoek naar zelfmelden en zelfonderzoek door bedrijven in geval van financieel-economische criminaliteit. Deze onderzoeksresultaten zullen als basis voor verdere beleidsvorming worden gebruikt.

- Aanbeveling 5(a) (*het nemen van urgente maatregelen om vertragingen van strafrechtelijke onderzoeken naar buitenlandse omkoping als gevolg van beroepen op het professioneel verschoningsrecht te voorkomen*): er wordt momenteel in verschillende verbanden door de relevante ketenpartners gesproken over de inrichting van een werkproces voor de omgang met het verschoningsrecht. In deze gesprekken komt ook de vraag op welke wijze verschoningsgerechtigd

² Kamerstukken II 2021/22, 36079/35851, nr. 3.

materiaal uit datasets kan worden gefilterd, aan bod. Deze gesprekken hebben nog niet geleid tot concrete besluiten die aan de Anti-corruptiewerkgroep of de Tweede Kamer kunnen worden gepresenteerd.

- Aanbeveling 6(a) (*het publiceren van de essentiële zaakelementen van buitenlandse omkopingszaken*): het OM meent dat het huidige beleidskader hiervoor voldoet. De Aanwijzing voorlichting opsporing en vervolging bepaalt dat er een persbericht en een feitenrelaas door het OM worden gepubliceerd als een zaak van maatschappelijk of politiek belang is. Daarnaast bepaalt de Aanwijzing Hoge Transacties dat ook dergelijke transacties in beginsel middels een persbericht en feitenrelaas dienen te worden gepubliceerd. Verdere richtlijnen voor buitenlandse omkopingszaken die niet onder het huidige beleidskader vallen worden door het OM niet nodig geacht. Interne instructies van het Openbaar Ministerie sluiten aan bij deze Aanwijzingen.

- Aanbeveling 6(c) (*het opstellen van richtlijnen voor zelfmelden en zelfonderzoek*): zie aanbeveling 3 hiervoor.

- Aanbeveling 7 (*het verhogen van de maximumboete voor natuurlijke personen voor buitenlandse ambtelijke omkoping of het treffen van andere maatregelen om ervoor te zorgen dat sancties voor buitenlandse ambtelijke omkoping voldoende effectief, proportioneel en afschrikwekkend zijn*): buitenlandse ambtelijke omkoping is strafbaar met de hoogste boetecategorie onder Nederlands recht. Gelet hierop en op de omstandigheid dat boetes voor separate strafbare feiten ongelimiteerd kunnen cumuleren en naast boetes nog andere straffen of maatregelen kunnen worden opgelegd, wordt het Nederlandse instrumentarium door het ministerie van Justitie en Veiligheid en het OM voldoende effectief, proportioneel en afschrikwekkend geacht.

Tot slot wijzen wij op één gedeeltelijk opgevolgde aanbeveling, waarbij de informatie die is opgenomen in de annex bij het rapport inmiddels gedateerd is:

- Aanbeveling 12 (*t.a.v. exportkredieten dient Atradius DSB, in het kader van de evaluatie van het anti-omkopingsbeleid, een uitgebreide evaluatie uit te voeren om beter vast te kunnen stellen hoe ze in de praktijk beter kunnen worden toegepast om buitenlandse omkoping te identificeren, en zorgen van regelmatige training van haar werknemers hiertoe*): de evaluatie van het anti-omkopingsbeleid van Atradius DSB is afgerond en op 8 juli 2022 naar de Tweede Kamer gestuurd, aangevuld met de reactie van het kabinet op de resultaten van de evaluatie. Naar aanleiding van deze recente beleidsevaluatie van het anti-omkopingsbeleid, is de Kamer in een aparte brief eind november geïnformeerd over de volgende stappen die genomen zullen worden.

4.4 Ontwikkelingen hiervoor

De Tweede Kamer heeft eerder het rapport uit 2020 aangeboden gekregen³ en heeft in juni 2022 een eerste update over de opvolging van de aanbevelingen ontvangen.⁴

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

³ Kamerstukken II 2020/21, 29911, nr. 294.

⁴ Kamerstukken II 2021/22, 29911, nr. 354.